

POROČILO O DELU PREDSTAVNIKA NEVLADNIH ORGANIZACIJ V POSVETOVALNIH TELESIH ORGANOV, SEPTEMBER 2019

OBRAZEC ZA POROČILO PREDSTAVNIKA NVO ZA OBDOBJE OD MAJA DO SEPTEMBRA 2019

Rok za posredovanje poročila:

30. 10. 2019

Dodatne informacije:

info@cnvos.si

Povšetova 37

1000 Ljubljana

T +386 (0)1 542 14 22

F +386 (0) 1 542 14 24

info@cnvos.si

www.cnvos.si

Ime in priimek predstavnika: *

Tomaž Zaniuk

Naziv posvetovalnega telesa (odbora, komisije, skupine): *

Delovna skuina za trajni dialog z NVO v kulturi

POROČILO O DELU

Kratek povzetek dela posvetovalnega telesa v tem obdobju (S katerimi temami, nalogami se je telo ukvarjalo, katera srečanja so bila izvedena?) Poročilu lahko priložite tudi vabila oz. dnevne rede srečanj.

*

Interni sestanek Delovne skupine za trajni dialog z NVO v kulturi, petek 10.5. med 13.00 in 15.00

Dom sindikatov, sejna soba 16/III. nadstropje.

Prisotni: Tomaž Simetinger, Teja Reba, Miha Kosovel, Tomaž Zaniuk

Odsotna: Nika Bezeljak

Delovna skupina na podlagi razprave definira sedem točk (pri čemer se bo morda v nadaljevanju še oblikovala kakšna točka), ki predstavljajo izhodišča oz. smernice za nadaljnje delo. Ministrstvo za kulturo si želi, da se okrog teh sedmih točk pripravi neko konkretno gradivo, z zastavljenimi cilji in ukrepi. Dobro bi bilo, da strukturno izhaja iz zasnove gradiva, ki temelji na treh sektorjih (javni, zasebni, nevladni).

1. Vprašanje javnega interesa (definicija javnega interesa).

- Prenova ZUJIK

- Krepitev kapacitet SZK in NVO v kulturi

- Enakopravni pogoji za vsa umetnostna področja in odprava nesorazmerij med njimi ter vključitev izpadlih in novih umetniških oblik življenjske umetnosti

2. Vprašanje regionalizacije oz. decentralizacije (regijski kulturni centri, mreža NVO ...).

- Decentralizacija

- Možnosti povezovanja lokalnih skupnosti v kulturne regije z namenom reševanja problema bivalnih in delovnih prostorov za umetnike/ice.

- Spodbujanje civilnega dialoga pri sooblikovanju lokalnih kulturnih politik

3. Vprašanje definiranja kvalitete umetniške produkcije (odnos med poklicnimi in ljubiteljskimi NVO, ...).

4. Vprašanje financiranja (mehanizmi financiranja na lokalni ravni, med lokalno ravni in nacionalno, ...)

- Nov NPK, opredelitev sofinanciranja in posebna proračunska postavka za NVO

- Celostna izboljšava razpisnega mehanizma (definicije področij, kriterijev, procesa ocenjevanja in podeljevanja sredstev)

5. Vprašanje definiranja NVO v zakonu (povezano s sistemskim financiranjem NVO).

- Opredelitev NVO v ZUJIK

- Ureditev davčne zakonodaje in postopkov, ki društvom in zavodom onemogočajo izplačevanje potnih stroškov in dnevnic, kadar sodelavcem izplačujejo honorarje, oz. ureditev postopkov za izplačevanje dnevnic in potnih stroškov projektnim sodelavcem.

- Za NVO bolj prijazno zakonodajo o avtorskih in sorodnih pravicah.

6. Vprašanje dostopnosti in inkluzivnosti v kulturi.

7. Vprašanje spolne uravnoteženosti v kulturi.

- Enakopravnost spolov v umetnosti

8. Umeščanje NVO v mednarodni prostor / Kulturna diplomacija

3. delovni sestanek delovne skupine za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi

Tretji delovni sestanek delovne skupine je potekal v četrtek, 23. 5. 2019, z začetkom ob 9. uri, v veliki sejni sobi v pritličju Ministrstva za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana.

Prisotni članice in člani: dr. Tomaž Simetinger, Nika Bezeljak, Primož Kristan, Jadranka Plut, dr. Sašo Gazdič.

Odsotna članica in člana: Teja Reba, Tomaž Zaniuk, Miha Kosovel.

Ostali prisotni z MK: mag. Emilija Snoj, koordinatorka delovne skupine.

Dnevni red:

1. Potrditev zapisnika drugega delovnega sestanka delovne skupine
2. Pregled delovnega gradiva predlogov in ukrepov za podporo in razvoj NVO
3. Razno

K 1. točki dnevnega reda

Delovna skupina soglasno sprejme zapisnik drugega delovnega sestanka delovne skupine.

K 2. točki dnevnega reda

Delovna skupina na podlagi razprave o s strani zunanjih članov delovne skupine pripravljenem gradivu sklene naslednje:

- Primož Kristan vsem članicam in članom prek elektronske pošte pošlje pripombe h gradivu. Pripombe lahko pošljejo tudi drugi članice in člani.
  - Jadranka Plut organizira sestanek z Lukom Nabergojem, na katerem bi poskušali dobiti odgovor na nekatera pravna vprašanja.
- a. Na sestanku bi bili prisotni le nekateri člani delovne skupine.

Sestanek s pravnikom Lukom Nabergojem

Sestanek s pravnikom Lukom Nabergojem je potekal v prostorih MK, 7. junija ob 11.30

Prisotni: Luka Nabergoj, Tomaž Simetinger, Tomaž Zaniuk, Jadranka Plut

Teme: novi upravljalški modeli v kulturi, prenova ZUJIK in nov NPK ...

4. delovni sestanek delovne skupine za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi

Četrti delovni sestanek delovne skupine je potekal v četrtek, 13. 6. 2019, z začetkom ob 9. uri, v sejni sobi št. 127 Ministrstva za kulturo, Maistrova 10, 1000 Ljubljana.

Prisotni članice in člani: dr. Tomaž Simetinger, Nika Bezeljak, Teja Reba, Tomaž Zaniuk, Miha Kosovel, Primož Kristan, Jadranka Plut, dr. Sašo Gazdič. Dr. Tomaž Simetinger in Jadranka Plut sta sejo zapustila nekaj minut pred zaključkom.

Ostali prisotni z MK: mag. Emilija Snoj, koordinatorka delovne skupine.

Dnevni red:

1. Potrditev zapisnika tretjega delovnega sestanka delovne skupine
2. Pregled komentarjev in pripomb, odprtih na tretjem delovnem sestanku
3. Razno

K 1. točki dnevnega reda

Delovna skupina sprejme zapisnik tretjega delovnega sestanka delovne skupine.

K 2. točki dnevnega reda

Trije predstavniki delovne skupine (dr. Tomaž Simetinger, Tomaž Zaniuk, Jadranka Plut) so se 7. junija 2019 srečali z Lukom Nabergojem, da bi prediskutirali gradivo, ki so ga pripravili zunanji člani delovne skupine (v nadaljevanju: gradivo) in na katerega je svojo pripombo poslal Primož Kristan. Luka Nabergoj je včeraj svoje pripombe poslal v pisni obliki, a le Jadranki Plut. Ta nato predstavi njegove pripombe. Odpre se razprava, na podlagi katere se oblikuje naslednje stališče.

Na naslednjem delovnem sestanku se obravnava prvo točko gradiva, ki je Vprašanje javnega interesa (definicija javnega interesa).

Točko je potrebno oblikovati na način, da bo primerno oblikovana kot besedilo v Nacionalnem programu za kulturo, ter tudi kot besedilo akcijskega načrta (da vsebuje konkretne cilje, ukrepe, kazalnike). Zunanji člani se dogovorijo, da se še pred delovnim sestankom sestanejo sami.

K 3. točki delovnega reda

Jadranka Plut predlaga, da se delovna skupina za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi skupaj z delovno skupino za trajni dialog s samozaposlenimi v kulturi odzove na vabilo na delavnico v organizaciji Ministrstva za javno upravo. Na njej bi odprli vprašanja, pomembna za pripravo novega Nacionalnega programa za kulturo.

Teja Reba izpostavi nekaj aktualnih težav, s katerimi se srečujejo v zvezi z razpisi (predolgi postopki, kar povzroči, da morajo izvajalci projekte izpeljati v zelo kratkem času, saj so izplačila vezana na koledarsko leto; težave v zvezi z nejasnostjo predvidene višine sredstev, kar povzroča težave pri izvedbi programa; nejasnost in nedefiniranost področja transdisciplinarnih projektov).

Delovna skupina sprejme sklep (pri čemer dr. Tomaž Simetinger in Jadranka Plut ne sodelujeta več, saj sejo zaradi drugih obveznosti zapustita).

- Ministrstvo za kulturo se zaprosi za naslednjo informacijo. Kakšni so bili zneski, namenjeni nevladnim organizacijam ter samozaposlenim v kulturi v letu 2017? Gre za zneska, o katerih govori določilo koalicijske pogodbe v delu Ureditev položaja nevladnega sektorja v kulturi in samozaposlenih v kulturi in določa podvojitev tega zneska do 2020.

- Ministrstvo za kulturo se zaprosi za odgovor na naslednje vprašanje. Na kakšen način je mogoče urediti organizacijo postopka v razpisa, da se zagotovi dejanski čas trajanja projekta eno leto (od podpisa pogodbe do zaključka projekta). Le tako je namreč mogoče v polnosti realizirati zastavljene cilje in kriterije razpisa. Možnosti, ki se odprejo na delovni skupini sta dve: (1) ali je postopek razpisa zastavljen tako, da je pogodbeni čas eno koledarsko leto (od januarja do decembra) (2) ali pa naj se najde način (kot obstaja tudi pri razpisih drugih organov), da je trajanje razpisa eno leto od podpisa pogodbe (npr. od junija 2018 do junija 2019).

Delavnica: »Delavnica z delovnimi skupinami za trajni dialog z nevladnimi organizacijami in samozaposlenimi v kulturi«

Ministrstvo za kulturo, 10. 9. 2019

Udeleženci: 5 (Tomaž Simetinger, Tomaž Zaniuk, Jernej Kaluža, Ana Čigon, Teja Reba, Jadranka Plut in predstavnica projekta Inovativni.si)

Izpostavljene so bile naslednje vsebine glede na ključna področja v NPK strukturi:

1. VIZIJA

- Pomembno je, da vizija vključuje razumevanje »Kaj je kultura«?
- O tem, kaj kultura je, je treba obveščati tudi javnost in v skladu s tem načrtovati in izvajati komunikacijsko strategijo ministrstva.
- Na dolgi rok je pomembno odpraviti banaliziranje kulture in kulturnikov, da ti niso videni kot »paraziti«.
- Če dosežemo soglasje, da je kultura nekaj, kar je pomembno in smiselno, je treba v skladu s tem, temu področju namenjati tudi več sredstev.
- Kultura mora biti dostopna, inkluzivna in spolno uravnotežena.
- Razjasniti je pomembno vlogo MK do izvajalcev in posledično reorganizirati ministrstvo, kjer (če) je to potrebno.
- Na dolgi rok je pomembno najti skupne točke različnih izvajalcev v kulturi (NVO, poklicna in ljubiteljska kultura). Graditi je pome

mbno na skupnih pomenskih poljih različnih izvajalcev v kulturi.

2. PREČNI CILJI IN AKTIVNOSTI

- Aktivnosti je treba izvajati na podlagi analize. Ministrstvo mora ponovno uvesti inštitut analize (podpreti analize na kulturnem področju, jih znati brati in na njihovi podlagi načrtovati).
- Okrepiti je treba kulturno diplomacijo in doreči njeno vlogo. Pri tem je lahko v pomoč mreža kulturnih diplomatskih sedežev.
- Okrepiti je treba promocijo kulture med splošno populacijo.
- Primer dobre prakse lahko predstavlja projekt Skica (slovenski kulturno-informacijski center v Avstriji).
- Okrepiti je treba medresorska povezovanja in sodelovanja (MK in MF, MGRT, MIZŠ). Pri tem mora ministrstvo za kulturo zagovarjati interese kulture (in kulturnih ustvarjalcev) nasproti interesom ostalih, kadar pride do konflikta interesov, namesto da se ne odziva. Z neodzivnostjo namreč komunicira, da kultura ni pomembna.
- Potrebna bi bila enotna digitalna promocijska platforma.
- Pomembno je digitalizirati dediščino. Pri tem se je treba povezati z drugimi področji (STO, MGRT), ki imajo na teh področjih ravno tako interes in morda že kaj izvajajo.
- Digitalizirana dediščina bi morala biti tudi na enem mestu dostopna.

3. NOSILCI IN IZVAJALCI

- Za nosilce je pomembna digitalizacija postopkov (razpisov).
- Pomembna je decentralizacija oz. uvedba regionalizacije.
- Regionalizacijo je treba organizacijsko in vsebinsko opredeliti.
- Pomembno je spodbujanje civilnega dialoga pri oblikovanju lokalnih kulturnih politik.
- Povezava med lokalnim in centralnim je pomembna, še posebej v primeru lokalnih razpisov.
- Izvajalcem je treba omogočiti več dostopnosti do infrastrukture.
- Pripraviti je treba nove oblike sodelovanja med izvajalci (npr. zdruge, povezovanje samozaposlenih).
- Ljubiteljska kultura je lahko povezovalni člen z drugimi resorji (MDDSZ, MZZ), saj vpliva na kvaliteto življenja ljudi.
- Potrebna je redefinicija, opredelitev statusa nevladnega sektorja in samozaposlenih ter za to pripraviti podlage – ZUJIK.

4. AKCIJSKI NAČRT (konkretne aktivnosti)

- Kroženje uslužbenecv MK, da ne prihaja do ločnice med birokrati (zaposleni na MK) in kulturniki.
- Posodobitev zakonodaje: ZUJIK, avtorstvo, povezovanje kulture in gospodarstva, KUVZ.
- Reorganizacija MK.

5. FINANCIRANJE

- Prenova razpisnih mehanizmov, evalvacija.
- Sprememba sistema izbire projektov, programov.
- Transparentnost: vodenja postopkov, finančnih transferjev, odločanja.
- Uvedba kulturnega sklada in zagotavljanje sredstev deloma iz Loterije.
- Pridobivanje sredstev iz oblike »turističnega evra«, »kino evra«, »davek onesnaževalcev«.
- Prenova primerljivega financiranja.

Katera so bila izpostavljena ključna vprašanja, ki vplivajo na NVO, in kateri so bili ključni sklepi oz. rezultati dela posvetovalnega telesa za NVO?

*

A/ VPRAŠANJI MINISTRSTVU ZA KULTURO

1. Ministrstvo za kulturo se zaprosi za naslednjo informacijo. Kakšni so bili zneski, namenjeni nevladnim organizacijam ter samoza poslenim v kulturi v letu 2017? Gre za zneska, o katerih govori določilo koalicijske pogodbe v delu Ureditev položaja nevladnega sektorja v kulturi in samozaposlenih v kulturi in določa podvojitev tega zneska do 2020.

2. Ministrstvo za kulturo se zaprosi za odgovor na naslednje vprašanje. Na kakšen način je mogoče urediti organizacijo postopkov razpisa, da se zagotovi dejanski čas trajanja projekta eno leto (od podpisa pogodbe do zaključka projekta). Le tako je namreč mogoče v polnosti realizirati zastavljene cilje in kriterije razpisa. Možnosti, ki se odprejo na delovni skupini sta dve: (1) ali je postopek razpisa zastavljen tako, da je pogodbeni čas eno koledarsko leto (od januarja do decembra) (2) ali pa naj se najde način (kot obstaja tudi pri razpisih drugih organov), da je trajanje razpisa eno leto od podpisa pogodbe (npr. od junija 2018 do junija 2019).

Odgovora na zastavljeni vprašanji do 30.9. 2019 člani delovne skupine nismo prejeli.

B/ TOČKE ZA NOV NACIONALNI PROGRAM ZA KULTURO

1. Vprašanje javnega interesa (definicija javnega interesa).

- Prenova ZUJIK

Utemeljitev: Nujni predpogoj za izboljšanje sistemskega položaja NVO in SZK v kulturi je njihovo prepoznanje v krovni zakonodaji (ZUJIK) kot samostojnih subjektov / gradnikov znotraj kulturno-političnega modela.

Predlagamo analizo zakonodaje (predvsem ZUJIK) oz. tistih členov ZUJIK-a, ki omogočajo enakopravno (in ne več zgolj primerljiv o) obravnavo NVO in SZK v kulturi kot izvajalcev javnih programov in projektov ter določitev nadaljnjih podzakonskih aktov in uredb, ki bodo zagotovili izvajanje načela enakopravnega položaja NVO in SZK v kulturi v primerjavi z JZ.

Predlagamo tudi spremembo razmerja financiranja NVO: javni zavodi na področjih, ki jih v okviru ministrstva pokriva direktorat za ustvarjalnost (ki sedaj znaša približno 1:10), v prid NVO na tem področju.

- Krepitev kapacitet SZK in NVO v kulturi

Utemeljitev: SZK in NVO v kulturi nimajo jasno zagotovljenih sredstev in dostopa do javne kulturne infrastrukture, v kolikor pa z njimi upravljajo, pa nimajo zagotovljenih sredstev, namenjenih materialnim stroškom za upravljanje te javne kulturne infrastrukture, za katero skrbijo, zato se ti zajedajo v programske stroške, prav tako pa morajo gostujoči NVO plačevati stroške vzdrževanja in najem teh prostorov, spet iz programskih sredstev.

Za dosledno izvajanje enakopravnega (ne pa kot do zdaj: primerljivega) financiranja SZK in NVO, ki delujejo v javnem interesu, in javnega sektorja, je nujno uvesti strukturno financiranje z ločenimi postavkami za stroške dela, investicijsko vzdrževanje in nakup opreme, program in splošne stroške delovanja ter financiranje po dvanajstinah, tako kot to velja za javni sektor in v njem zaposlene ustvarjalce.

- Enakopravni pogoji za vsa umetniška področja in odprava nesorazmerij med njimi ter vključitev izpadlih in novih umetniških oblik žive umetnosti

Utemeljitev: Pri sedanjih delitvi javni razpisi izpuščajo več pomembnih umetniških žanrov, ki jih sedaj definirana področja ne zajemajo: npr. umetniški performans (ki ne sodi ne v gledališče, ne v ples), socialna skulptura, diskurzivni projekti, konceptualni projekti in akcije, umetniške intervencije in akcije v javnem prostoru, arhiviranje in številne medžanrske kombinacije, umetniško in spletno založništvo – t.j. avtorski likovni oz. / in intermedijski projekti v formatu knjige oz. e-zapisa (zgoščenke, DVD-ji, internetne objave

e, podcasti, elektronske knjige – pdf, txt, html, doc), izobraževalni založniški projekti.

Predlagamo tudi, da se v strokovnih razpravah vsa obstoječa, toga omejena, področja redefinira in to doseže z javnim dialogom, na katerega se povabi neodvisne nevladne producente, umetnike in zainteresirano javnost. Ta redefinicija mora sodobno umetnost razumeti kot živ organizem, ki dopušča nove prakse in prehajanja med njimi ter ne vztraja nujno na obstoječih področjih.

Za razumevanje in zaobjetje vsakič na novo vzpostavljenih novih praks je potrebno uvesti možnost rednega redefiniranja ter vpetosti strokovnjakov, ki so primerno usposobljeni, v delovanje na terenu kulturne in umetniške produkcije. Namen redefiniranja je ugotoviti, kakšna naj bo oblika razpisov in vrednotenje prijavljenih programov ter projektov za sofinanciranje. Ti postopki morajo upoštevati različnost posameznih umetniških praks in produkcij, hkrati pa zagotavljati, da pogoji in zahteve ne diskriminirajo nikogar.

2. Vprašanje regionalizacije oz. decentralizacije (regijski kulturni centri, mreža NVO ...).

- Decentralizacija

Utemeljitev: Spodbujanje projektov v krajih po Sloveniji, ki imajo manj razvito kulturno in umetniško dejavnost, spodbujanje projektov, ki sodelujejo s producenti in ustvarjalkami iz kulturno raznoliko razvitih področij po Sloveniji, organizacija konference na temo občinskega vlaganja v kulturne projekte, določitev minimalnega % proračunskih občinskih sredstev za vlaganje v lokalno kulturno-umetniško ustvarjanje.

NVO se na lokalni ravni soočajo z nizkimi deleži sofinanciranja lokalne skupnosti pri programskih razpisih MK, pomanjkanjem kakršnega koli že trajnega sofinanciranja, npr. programskimi razpisi, - majhno količino medijskih objav (kulturni novinarji so v LJ in lokalni poročevalci ne poročajo), nimajo nacionalnih objav, npr. regionalni Dolenjski list pa po mnenju MK ni referenčen medij.

Vsak NVO, ki ni iz LJ, ni lokalni NVO, zato je potrebna definicija nacionalnega NVO ne glede na kraj sedeža NVO, ampak glede na javni interes in obseg njegovih aktivnosti.

Na ravni lokalne samouprave več naporov usmeriti v odpravljanje nerazumevanja javnega interesa v kulturi in nestrokovnosti kulturnih uradnikov, lokalne skupnosti spodbujati k ustanavljanju oddelkov za kulturo, da NVO niso po vseh oddelkih in da kultura ne sodi pod oddelek za družbene dejavnosti.

Lokalne skupnosti spodbujati k pripravi in oddaji kandidatur za EPK, gre za priložnost za premislek o obstoječi infrastrukturi ter vlogi SZK in NVO v odnosu do ljubiteljev in javnih zavodov; zaradi procesa priprave in razmisleka o kapacitetah in stanju kulture v lokalnem okolju.

Profesionalizacija lokalnih NVO na področju kulture doseči z razpisi za profesionalizacijo lokalnih NVO (razpis MJU), razpisi za zaposlovanje tudi na lokalnem nivoju in vsebinskim ter podpornim financiranjem (0,5% dohodnine - sklad MJU, sofinanciranje evropskih projektov, lokalne kulturne infrastrukture ...)

- Možnosti povezovanja lokalnih skupnosti v kulturne regije z namenom reševanja problema bivalnih in delovnih prostorov za umetnike/ice.

Utemeljitev: MK in lokalne skupnosti se angažirajo pri iskanju učinkovitega modela, ki bi omogočal rezidenčne izmenjave, mobilnost, delo in bivanje umetnikov v različnih krajih po Sloveniji. MK spodbuja prostovoljno nastajanje kulturnih regij, v katere se povezujejo občine. Na podlagi regijskih kulturnih programov in lastnih vložkov tem občinam zagotavlja dodatno sofinanciranje.

- Spodbujanje civilnega dialoga pri sooblikovanju lokalnih kulturnih politik

Utemeljitev: ZUJIK mestnim občinam nalaga sprejemanje Lokalnih programov za kulturo (LPK). To zakonodajno določilo vnaša v lokalne politične prakse nov izziv in priložnost – oblikovanje in izvajanje strateškega, strokovnega, transparentnega in ambicioznega razvoja kulture na lokalnem nivoju, ki bo tako lahko konkurenčna pri (recimo) črpanju sredstev iz nove finančne perspektive EU.

Lokalni programi za kulturo naj nastajajo v sodelovanju s civilno družbenimi deležniki, kulturnimi akterji, torej na demokratičen, participativen način.

Kljub temu da ZUJIK občinam ne narekuje načina, kako naj svoje lokalne programe za kulturo oblikujejo in sprejemajo, je participacija civilne družbe pri sooblikovanju kulturne politike na nivoju države postal standard, ki ga vpeljujejo tako zakonodajna določila, ki se ne tičejo izključno kulture (recimo Resolucija o normativnih dejavnostih), kakor tudi ZUJIK v poglavju »Sodelovanje civilne družbe« in nenazadnje tudi dosedanje prakse pri sooblikovanju kulturne politike (recimo vzpostavitev dialoških skupin), ki so jo posvojile tudi že nekatere (redke) lokalne skupnosti, in kar bi moralo biti merilo za sooblikovanje lokalnih kulturnih politik na nivoju celotne države.

Predlagamo naslednje ukrepe:

- analiza in Evalvacija obstoječih LPK v MO

- Vzpostavitev servisa oziroma usposabljanj za vzpostavitev lokalnih kulturnih programov na nivoju ministrstva za kulturo (npr. Vodnik za LPK ipd.);

- Vzpostavitev sistematičnega dialoga ministrstva za kulturo z lokalnimi skupnostmi in iskanja sinergij, priložnosti in medsektorskih povezovanj ter iskanje rešitev za različne izzive.

3. Vprašanje definiranja kvalitete umetniške produkcije (odnos med poklicnimi in ljubiteljskimi NVO, ...).

Na podlagi neodvisne evalvacije trenutnega stanja sofinanciranja javnih kulturnih programov in projektov, definirati kvaliteto umetniške produkcije tako, da bodo zagotovljeni enakopravnost, raznolikost in kakovosten trajnostni razvoj dejavnosti umetniške produkcije in podpornih programov NVO v kulturi.

Predlagamo, da se kvaliteta umetniške produkcije definira na podlagi meril, ki so enotna za vsa področja umetniškega ustvarjanja, vendar da se ob tem upošteva tudi obseg aktualne produkcije v državi in da se NVO organizacije smiselno diverzificirajo glede na način, na katerega ustvarjajo umetniške in kulturne dobrine.

To bi pomenilo, da se kvaliteta umetniške produkcije definira skozi temeljne produkcijske faze: raziskovanje in razvoj, produkcija, prezentacija in arhiviranje. Na tak način bi definiranje omogočilo dovolj odprtosti in podporo za obstoječe in nove umetniške prakse, vendar je potrebno o tem odločati na podlagi konkretne analize in široke javne razprave.

4. Vprašanje financiranja (mehanizmi financiranja na lokalni ravni, med lokalno ravni in nacionalno, ...)

- Nov NPK, opredelitev sofinanciranja in posebna proračunska postavka za NVO

Utemeljitev: Če NVO v kulturi so eden od bistvenih nosilcev javnega interesa na področju umetnosti in kulture v državi, jim je to potrebno priznati tudi s posebnim mestom, položajem oziroma statusom znotraj ciljev in ukrepov za razvoj celotnega področja umetnosti in kulture ter vseh ostalih posameznih gradnikov področja (lokalnih skupnosti, JZ, SZK in zasebniki).

To pomeni, da mora za poklicne NVO iz področja direktorata za ustvarjalnost obstajati posebno stroškovno mesto, katerega obseg sredstev je določen z nalogami, ki jih morajo opravljati poklicne NVO v kulturi (torej je potrebna jasna definicija NVO v ZUJIK), tako da lahko prek omenjenih postavk opravljajo svoje naloge v primernem obsegu in enakovredno z javnim sektorjem.

Prav tako je potrebno omogočiti, da so nekateri NVO prepoznani kot pomembni akterji na kulturno umetniški sceni v državi in da se jim omogoči delovanje na način javnih služb. To pomeni, da so stabilno strukturno financirani, z možnostjo investicij in kritjem stroškov za nujni hladni pogon v primerni višini, ki omogoča normalno delovanje.

- Celostna izboljšava razpisnega mehanizma (definicije področij, kriterijev, procesa ocenjevanja in podeljevanja sredstev)

Utemeljitev: Realizacija evalvacije programskih in projektnih razpisov. Priprava načrta za nove instrumente sofinanciranja javnih kulturnih programov in projektov na podlagi neodvisne evalvacije trenutnega stanja, ki bodo zagotavljali enakopravnost, raznoliko

st in kakovosten trajnostni razvoj dejavnosti umetniške produkcije in podpornih programov NVO v kulturi.

V prvi vrsti je nujna celostna evalvacija razpisnega orodja. Pripraviti je potrebno primerno spletno aplikacijo, ki bo olajšala prijavljanje na razpise in kasnejše poročanje o izvedenih programih in projektih. Omogočiti je treba ustne predstavitve programov za strukturno in programsko financirane institucije. Uvesti je treba možnost ugovora na odločitev komisije na drugi stopnji, ki bo za komisijo zavezujoča v smislu ponovne vsebinske obravnave. V primeru ugotovljenih napak dela komisije je potrebno uvesti odgovornost in posledice kršenja za člane strokovnih komisij oziroma tistih, ki vodijo postopke.

Pripraviti je treba načrt za nove instrumente sofinanciranja javnih kulturnih programov in projektov na podlagi neodvisne evalvacije trenutnega stanja, ki bodo zagotavljali enakopravnost, raznolikost in kakovosten trajnostni razvoj dejavnosti umetniške produkcije in podpornih programov NVO v kulturi. Te mehanizme je potrebno konkretno opredeliti.

Predlagamo, da se razmisli tudi o smiselnosti razpisa, ki je enoten za vsa področja umetniškega ustvarjanja, vendar upošteva obseg aktualne produkcije v državi. To bi pomenilo, da bi bila proračunska sredstva razdeljena tako, da bi spodbujala raziskovanje in razvoj, produkcijo, prezentacijo in arhiviranje. Na tak način bi sofinanciranje omogočilo dovolj odprtosti in podporo za obstoječe in nove umetniške prakse, vendar je potrebno o tem odločati na podlagi konkretne analize in široke javne razprave. Potrebno je tudi razmisliti o geografskem ključu razpisovanja sredstev po regijah v razpisih.

5. Vprašanje definiranja NVO v zakonu (povezano s sistemskim financiranjem NVO).

- Opredelitev NVO v ZUJIK

Utemeljitev: V 2. členu ZUJIK se pod opredelitvijo izrazov opredeli sektor NVO v kulturi in tako sistemsko umesti neodvisno kulturno produkcijo v kulturno politični model. V skladu z definicijo sektorja NVO se spremenijo vsi členi ZUJIK, ki zadevajo NVO. Nujni predpogoj za izboljšanje sistemskega položaja NVO v kulturi je njihovo prepoznanje v krovnih zakonodaji (ZUJIK) kot samostojnega subjekta znotraj kulturno-političnega modela. Posledično bodo lahko tako v ZUJIK kot v ostalih zakonodajnih aktih pisane konkretne zakonske opredelitve in rešitve ter urejen strukturni položaj NVO v kulturi.

Poleg drugega člena je potrebno NVO vnesti v celoten ZUJIK ter mu na mestu, ki sledi opredelitvi samozaposlenih (med 82. in 89. členom ZUJIK), nameniti člene, s katerimi se NVO organizacije smiselno diverzificirajo glede na način, na katerega ustvarjajo umetniške in kulturne dobrine.

V sklopu definicije NVO v kulturi v drugem členu in nadalje v posebnem poglavju znotraj ZUJIK je potrebno nadalje upoštevati in zapisati tudi diverzifikacijo in medsebojna razmerja znotraj NVO sektorja v kulturi skladno z usklajeno definicijo poklicnih in ljubiteljskih NVO.

- Ureditev davčne zakonodaje in postopkov, ki društvom in zavodom onemogočajo izplačevanje potnih stroškov in dnevnic, kadar sodelavcem izplačujejo honorarje, oz. ureditev postopkov za izplačevanje dnevnic in potnih stroškov projektnim sodelavcem.

Utemeljitev: Društvom in zavodom je onemogočeno izplačevanje potnih stroškov in dnevnic, kadar sodelavcem izplačujejo honorarje, oz. ureditev postopkov za izplačevanje dnevnic in potnih stroškov projektnim sodelavcem ali gostujočim umetnikom, ki so z daj izplačani in obdavčeni v okviru avtorskih honorarjev ali drugih oblik podjemnega dela.

Predpisana davčna obravnava plačila stroškov namestitve in prevoza je neživiljenjska, nezakonita (dvojno obdavčenje – plačilo dohodnine od DDV) in v nasprotju s predpisi drugih evropskih držav. Preverili smo v Avstriji, Italiji in na Češkem, kjer te stroške kulturne organizacije plačujejo neposredno, brez dodatnih obdavčitev, kot je bila v preteklosti praksa tudi v Sloveniji.

Omenjenih stroškov ne moremo šteti kot boniteto avtorjev ampak kot direktne stroške kulturnih projektov. Tudi če avtor zahteva obračun dohodnine z upoštevanjem dejanskih stroškov v ugovoru zoper informativni izračun, to ni rešitev, saj se od dejanskih stroškov ne obračunava zgolj dohodnina, temveč tudi prispevki za socialno in zdravstveno zavarovanje.

- Za NVO bolj prijazno zakonodajo o avtorskih in sorodnih pravicah.

Utemeljitev: Kljub temu da gre v primeru NVO na sploh in ne zgolj na področju umetnosti in kulture za nepridobitne pravne oblike, jih v skladu z obstoječo zakonodajo kolektivne organizacije za varovanje avtorskih pravic (SAZAS, AIPA, ZAMP idr.) pogosto enačijo z zasebnimi ponudniki kulturnih ali tudi zgolj zabavnih vsebin, katerih osnovni namen ni zadovoljevanje javnega interesa na področju kulture, ampak ustvarjanje dobička.

Prireditelji dogodkov, na katerih se predvaja ali izvaja glasba, se zaradi ohranjanja obveznega kolektivnega ščitena srečujejo z razmeroma velikimi administrativnimi in finančnimi ovirami pri izvedbi javnega programa. To se kot problematično kaže predvsem pri obveznem kolektivnem upravljanju neodrskih glasbenih del, zlasti za primere, pri katerih avtorji svojih del niso poverili v ščiten kolektivnim organizacijam, ki pa te zaradi obveznega kolektivnega varovanja še vedno ščitijo.

Pogosto prihaja do težav tudi pri individualnem upravljanju kot izjemi od kolektivnega upravljanja, saj je to zdaj mogoče le na celotnem uporabljenem repertoarju, ne pa tudi na delu repertoarja, kar pomeni, da če je varovano le eno delo, izjeme od kolektivnega upravljanja niso mogoče.

Zaradi boljše učinkovitosti tako predlagamo, da se obvezno kolektivno upravljanje odpravi in da se v zakonu jasno opredeli, da se znesek za kolektivno upravljanje pravic na posamezni prireditvi ustrezno zmanjša za delež nevarovanih in predvsem individualno upravljanj pravic.

Smiselno bi bilo opraviti tudi razmislek o statusu neprofitnega in izobraževalnega statusa institucij, ki bi denimo tiste, ki so v javnem interesu in dejavnost ne izvajajo komercialno, obravnavali zakonsko drugače.

6. Vprašanje dostopnosti in inkluzivnosti v kulturi.

Utemeljitev: Analiza in raziskave spolne, geografske, vsebinske, socialne, telesne, duševne in katere koli druge neenakopravnosti, izobraževanja odločevalcev in splošne javnosti, oblikovanje ukrepov za povečanje dostopnosti in inkluzivnosti v kulturi na celotnem ozemlju države. Vzpostavitev Inštituta za analize in raziskave iz področja umetnosti in kulture.

7. Vprašanje spolne uravnoteženosti v kulturi.

- Enakopravnost spolov v umetnosti

Utemeljitev: Analiza stanja na področju izobraževanja in umetnosti, enakomerna zastopanost obeh spolov med profesorji na umetniških akademijah, uvajanje študij spolov, primerjava razmerja med št. diplomantk in diplomantov in prisotnostjo le-teh v umetniški sferi po študiju; izobraževanje odločevalcev o neenakosti dostopa do ustvarjanja in položaja v različnih umetnostnih disciplinah, oblikovanje podpornih mehanizmov za izboljšanje položaja enakopravnosti spolov v umetniških poklicih...

8. Umeščanje NVO v mednarodni prostor / Kulturna diplomacija

Utemeljitev: Kljub temu da so posamezne NVO v svojem umeščanju v mednarodni prostor zelo uspešne, sistematična in iz proračunskih sredstev podprta podpora njihovem umeščanju večinoma ne obstaja. Vzpostavitev krovne mreže SKIC, po vzoru že delujočih slovenskih kulturno informacijskih centrov na Dunaju in v Berlinu, najprej v vseh mestih, kjer ima MK rezidenčna stanovanja za umetnike, nato tudi v drugih svetovnih metropolah oziroma prioritarnih državah. Več medresorskega sodelovanja med Sektorjem za javno diplomacijo in mednarodno sodelovanje v kulturi MZZ in MK. Določitev instrumentov za mednarodno sodelovanje in pretok ter ureditev pogojev za rezidenčno bivanje umetnikov, s čimer se bo pospešil razvoj mobilnosti umetnikov, rezidenčnega področja, prostorov za ustvarjanje in bivanje.

Predstavitev dela predstavnika NVO v posvetovalnem telesu (Kakšno vlogo ste imeli pri obravnavi vprašanj, relevantnih za NVO?):

*

Priprava gradiv, podajanje predlogov, koordinacija internega, sestanka delovne skupine, udeležba na delavnicah NPK, zagovorništvo NVO v kulturi ipd.

Kako vam NVO lahko posreduje svoje predloge in vprašanja? *

tomaz.zaniuk@asociacija.si

KLJUČNA GRADIVA/DOKUMENTI:

Če želite, da ob objavi vašega poročila na spletni strani cnvos.si priprimo ključna gradiva/dokumente, nam priponke pošljite na info@cnvos.si.

*Ob kliku na gumb "pošlji obrazec" boste oddali poročilo. Poročilo o delu predstavnika je namenjeno javni objavi na spletni strani CNVOS in obveščanju zainteresiranih nevladnih organizacij. Poročilo z vsemi predloženimi podatki bomo objavili na **spletni strani** in v **novicah CNVOS**. Objava poročila je del obveznosti predstavnika, da nevladnim organizacijam poroča o svojem delu. Podlaga za objavo osebnih podatkov, ki so del poročila (ime in priimek predstavnika, podatek o članstvu v posvetovalnem telesu) je tako izpolnjevanje (pogodbenih) obveznosti predstavnika.*